

MESSAGE AND IMAGE IN A PARABLE OF ROMANIA'S LAST DECADES

Ștefan Vlăduțescu

Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: This study brings into a Romanian and universal diachronic perspective the parable "The three hundred days rain" by Gabriel Chifu. The method used is a mix of comparisons, thematics and hermeneutics. There are three significant horizons: a realistic horizon, a biblical horizon, and a parabolic horizon. It is understood that in the articulation of this three horizons a distinctive parabolic realism is invented, a realism of parabolical fission of meanings. It is argued that the parable of Gabriel Chifu finds his place in universal literature, at the intersection of two groups of paradigm parables, the line of biblical parables and the line of parables with real incidence, myth or magic of the series "The Plague" (A. Camus) and "One Hundred Years of Solitude" (G. G. Márquez) and that, through the role of substantiation of the word, this parable shows clear Borgesian inflections. The novel "The three hundred days rain" is qualified as a parable of Romania's last years and is considered to be the most valuable parabolic novel of the present Romanian literature.

Keywords: parable, message, parabolic realism, fission of meanings, parabolic horizon

1. Introducere

Gabriel Chifu este unul dintre prozatorii de elită ai literaturii române actuale. Romanul său "Ploaia de trei sute de zile" (București: Editura Cartea Românească, 2017) constituie o parabolă pentru România deceniilor din urmă. Cartea se situează pe baricada vârfurilor romanului parabolic românesc și pe linia de altitudine în diacronia parabolei universale. Parabola vine după două remarcabile scrieri de același tip publicate în secolul XXI de Dumitru Radu Popa ("Skenzemon!", București, Editura Curtea veche, 2005) (Antofi, 2016) și de Șerban Tomșa ("Ghețarul", București, Editura Cartea Românească, 2009). Acestea continuă tranșeele parabolei consolidate în secolul XX de Alexandru Ivăsiuc ("Racul"), Sorin Titel ("Lunga călătorie a prizonierului"), Octavian Păler ("Viața pe un peron") și Petre Sălcudeanu ("Biblioteca din Alexandria") (Zota, 2004; Crihana, 2007; Manolescu, 2008).

2. Profilul critic al parabolei

În linie ideogenetică, romanul parabolic își are originea în mulțimea de parabole biblice. Parabolele ar fi, după modelul evangheliștilor, un fel de povești didactice cu semnificație restrânsă și cu bogat conținut de adevăr ascuns (Longenecker, 2000; Snodgrass, 2008; Plesu, 2012; Smith, 2013). Parabolele nu au o singură cheie de interpretare, ilustrând prin aceasta deschiderea ca un câmp de posibilități de înțelegere (Blomberg, 2012). Ele se constituie din două planuri paralele intricate: unul este planul exoteric, al faptelor exersate schematic, sub care există un altul, planul ezoteric, al sensului și mesajului, neînțelese totalmente decât de inițiați. În linie alogenetică, parabola este rezultanta unui ansamblu de contradicții majore și expresia unei situații de criză cu impact în domeniul socialului. Este o formulă epică la care nu se poate avânta oricine și la care nu se poate recurge oricând. Experiența literară istorică arată că, în secolul al XX-lea, cele două

războaie mondiale au purtat haloul unor parabole de o izbitoare sensibilitate la politic și social: romanele lui F. Kafka, romanele lui A. Camus sau teatrul lui B. Brecht.

Nu se poate scrie oricând un roman de război; un astfel de roman se scrie în prealabil (în legătură cu semne îngrijorătoare ale izbucnirii unui război) sau post factum (după război și în legătură cu el). Nici parabolele nu se pot scrie oricând. Ele se elaborează când neputința socială intră în contact cu disperarea simbolică, când lectorul neputincios este dispus să se răzbune simbolic prin lectură. Astfel între scriitor și publicul său se creează o complicitate, o conivență. Vremea parabolei deci nu este oricând. Momentul parabolei este timpul lipsei rezonabile de speranță, căci în subsidiar parabola este o disperare. Este o formă estetică dăătoare de speranță pentru cei pregătiți pentru descifrarea disperării. Parabola indică o neputință. Mesajul ei este o disperare neputincioasă în fata unui pericol concret. Ea aduce o soluție publică, fiind astfel o răzbunare. Parabola răzbună neputința. Ea este de fiecare dată conivență și răzbunare. Înainte de toate, în parabolă avem o situație de criză; în mod conex, printr-un un mesaj violent, acesteia i se propune o soluție radicală. Parabola are sens și mesaj unitar (Boucher, 1981; Via, 2007; Baldick, 2015). Ca diegeza, ea închipuie o secvență coerentă din viața cotidiană ce poartă semnificații ce, în mod abrupt, se expun la descifrare. Sunt parabole opere precum: "Procesul" de Franz Kafka (Politzer, 1960; Belitt, 1972; Roger, 2017), "Ciurma" de Albert Camus (Vanborre, 2012; Palud, 2012), "Rinocerii" de Eugen Ionescu (Gheorghisor, 2006; Bennett, 2011; Cap-Bun, 2011; Boldea, 2015; Wolska, 2017), "Sfârșitul jocului" de Samuel Beckett (Massoud, 2016), "Deșertul tătarilor" de Dino Buzzati (Vitagliano, 2015), "La poalele vulcanului" de Malcolm Lowry, "Ipoteza" de Robert Pinget, "Un veac de singurătate" de Gabriel Garcia Márquez (Corwin, 2016), "Jocul cu mărgelile de sticlă" (Hermann Hesse) (Bloom, 2003) ș.a.

Criticul Marian Popa vedea parabola ca "ficțiune de tip alegoric care propune, indiferent de convenție și limbaj, un mesaj de tip imperativ-normativ și care se realizează pe baza unui paralelism"; de fapt, parabola s-ar manifesta la nivelul mesajului și ar "propune totdeauna o semnificație în mod violent" (Popa, 1971, p. 162).

3. Parabolă și realism parabolic

În "Ploaia de trei sute de zile", sunt aduse în convergență trei orizonturi hermeneutice: un orizont realist, un orizont biblic și un orizont parabolic.

În orizontul realist ne apare România la zi. Pe de o parte, se reține corupția generalizată, sistemul de sănătate neperformant, educația deficitară, calitatea inferioară a infrastructurii rutiere, afacerile murdare de milioane de euro pe banii statului în care sunt implicați demnitari de înalt nivel și firma Microsoft. Pe de altă parte, se prezintă surparea unei străzi (aluzie evidentă surparea înregistrată la metroul bucureștean), circulația de coșmar "pe valea Oltului", cozile la frontieră, nefuncționala "centură a capitalei", drumurile-capcană pline de gropi, hackerii vestiți, îmbogățirii peste noapte, prostituatele și peștii de nivel internațional (Siminică, Motoi & Dumitru, 2017). În ordinea conceptuală a realului se delimitează două lumi: lumea laică și lumea bisericească. Acestea sunt la fel de pervertite, la fel de corupte: "Cert este că toate mizeriile de care fugisem când m-am refugiat la mănăstire le regăsesc și aici, în forme diferite, dar la fel de deprimante" constată Mihail Cristea.

Orizontul realist face vizibilă societatea caramiană anormală, o societate al cărei sistem de valori este bulversat, căreia îi lipsesc punctele sigure de reper, care nu are stabilitate și echilibru, care mimează sau își inventează libertatea, democrația și statul de drept, care nu are un proiect de țară. Oamenii maturi ai Caramiei se complac resemnați în decădere morală și corupție. În acest mod, ei încurajează și perpetuează sistemul corupt. Cei care suferă cel mai mult sunt tinerii; în

revolta și în radicalitatea lor, aceștia proiectează un asasinat simbolic prin care să zguduie din temelii societatea coruptă.

Întrucât demersul realist eșuează, se recurge la resetare printr-un ”potop local, degradat” situat în orizontul biblic și în orizontul parabolic.

Orizontul biblic nu include doar ideea de potop; numele și unele dintre acțiunile personajelor au incidență biblică. Înainte de toate, personajul nuclear, Iacob Petru Grima (”probabil cea mai respectată personalitate a vieții publice românești”, cum se reține în roman) are un destin marcat biblic. Biblia ne spune că Iacob este cel care are tăria de a-l înfrunta indirect pe Dumnezeu; el se luptă cu îngerul lui Dumnezeu. Petru amintește de Sf. Apostol Simon-Petru: cel căruia Isus i-a schimbat numele din Simon în Petru (”piatră”); acesta manifestă unele îndoieli privind credința, ulterior dedicându-i-se total. Iacob Petru Grima) este Savantul. Este un astrofizician histrionic ce-și construiește Cosmogonia ca o Cosmologie, ca o lucrare științifică, iar nu ca una teologică și care stă într-un scaun cu rotile doar pentru ca prin neputința jucată să poată avea grijă de propria interioritate. Este un fals om cu dizabilități. Construcția sa științifică explică începuturile lumii fără să ia în calcul existența lui Dumnezeu. Ca savanți, spune el, ”avem datoria să explicăm tot ce putem doar cu slabele mijloace ale minții omenești. Fără să introducem instanțe supraumane și fără sprijinul lor”. După eșecul în alegerile prezidențiale și linșajul mediatic la care este supus, pentru a-i da satisfacție prietenului său Mihail Cristea nu mai neagă abrupt existența lui Dumnezeu, manifestă unele îndoieli că Știința și Teologia sunt neapărat opozabile. Deși este savant, simbolul rațiunii, pentru a intra în rol, el intră în jocul ”de-a dizabilitatea” și acceptă iraționalitatea; pentru el ploaia este ”irațională”.

Dacă Iacob sfidează pe Dumnezeu, Mihai este simbol al umilinței față de Dumnezeu. Cristea are emergențe semnificaționale biblic cristice. Fost profesor de fizică, Mihail Cristea se călugărește. Are, după cum observă, Ștefan Orban ”trăsături armonioase de sfânt”. Se consideră dublul lui Iacob Petru Grima și-și face un ideal din îmboldirea acestuia să-și definitiveze lucrarea, cu speranță că-l va convinge să ia în calcul existența lui Dumnezeu. Este ucis de Gigi Spaniolu în timp ce lecturează Cosmogonia lui Iacob Grima, fără acordul prealabil al acestuia, confundat fiind cu Grima. Mihail Cristea este simbolul credinței.

Ștefan este, se știe, primul martir creștin (Naveh, 2012). Ștefan Orban este constructorul ce nu se lasă cumpărat de banii lui Titi Ciurel, pentru a-i construi cea mai înaltă catedrală ortodoxă. Este un personaj ce în mod vizibil se metamorfozează substanțial: din omul care avea ca ”reper” ”atracția pentru bani și cea pentru femei” se transformă sub influența ploii și a lui Iacob Petru Grima în constructorul absolut: ”mă interesează să construiesc, să fac ceva durabil, care să rămână”. Pentru el, ploaia este ”fatidică”. Este omul de acțiune, curios și problematizant: caută marginile ploii, caută explicații ale ploii. Se adresează în acest sens lui Mihail Cristea, lui Iacob Petru Grima, se informează din mass media. Sigur, este ”orb” la trădările iubitei sale Cora, este orb la manipularea realizată de fiica sa pentru a-i strica relația cu iubita sa, Cora, și a obține bani pentru a-l plăti pe Gigi Spaniolu ca să-l asasineze pe Grima.

Lena și Ionică sunt personaje mute, ființe de încredere ce-l servesc cu devotament pe Iacob Petru Grima. Maria-Magdalena este salvată de Isus pe care ulterior îl urmează cu sfințenie; Ioan, cel care îl recunoaște pe Isus ca Mesia și-l precede credincios; îi pregătește calea; el se consideră ca fiind cel ce botează cu apă, în timp ce Isus botează cu Duhul Sfânt.

La finalul cărții, casa în formă de corabie a lui Grima se preface în corabie și salvează de șuvoaie șase suflete. Caramia este cumva salvată prin reprezentanți: Iacob Petru Grima, Ștefan Orban, Lena, Ionică, Macarie și Mihail Cristea. Este vorba de patru vii și doi morți. Lena, Ionică și Macarie sunt săraci cu duhul. Ceilalți trei sunt intelectuali de marcă. Cei salvați sunt oamenii vii

ai lumii ce va veni. Lumea cea nouă post-potop a Caramiei va fi una intelectualilor (a omului de știință Grima, a constructorului Orban) și a ființelor de încredere, respectuoase și oneste, oarecum sărace cu duhul (Lena și Ionică). Lumea cea nouă va moșteni credința implicită (rămasă după Cristea) și spiritul de sacrificiu (lăsat în urmă de săracul cu duhul Macarie).

Principalul orizont semnificațional al cărții este orizontul parabolic. În cadrul acestuia intră în convergență orizontul realist și orizontul biblic. Putem spune că excepțional în roman mecanismul productiv prin care spiritul creator face ca semnificațiile realiste să fie modulate biblic și finalmente să fie convertite parabolic. Mediul realist determină o polivalență centrifugă a valențelor biblice. Prin saturarea realistă a unora dintre valențele biblice se obține o fisiune parabolică. Reacția realului cu biblicul într-o diegeză controlată auctorial produce efecte parabolice. Înțelesurile din lumea reală sunt modulate biblic; semnificațiile astfel obținute nu au stabilitate și orice surplus de realitate le transformă în sensuri parabolice.

Este de observat că însuși titlul cărții are o semnificație polivalentă biblică și parabolică de neevitat. Are funcții de rezumare, de orientare, marchează poziții, evidențiază opțiuni, determină piste de lectură, induce și stimulează parcursuri de interpretare. De altfel, diluviul biblic este amintit de în două rânduri în roman: o dată ca fiind creația celui „mai demential scriitor” și, a doua oară, ca fiind o lectură utilă pentru depresivi.

O ploaie de trei sute de zile se încheie ca potop. Personajul principal al romanului este chiar ploaia. Ea dă coeziune și unitate universului epic: ploaia structurează universul epic. Tema ploii nu este nouă la Gabriel Chifu. Acela care cu calmă, rânduită critic admirație l-a citit temeinic pe Gabriel Chifu nu poate să nu sesizeze puterea de survenire în creația acestuia a temei ploii. De aceea, se poate spune că ploaia este chiar un topos al creației sale. Relativ recenta sa antologie de autor „Ploaia trivalentă” (2015) este viziunea unei ploi multi-lume, a unei ploi multivers (a unei ploi în mai multe universuri). Ploaia, ca mișcare a materiei, este un fenomen de suflet, de timp, de trup și subiect de meditație: „a început ploaia trivalentă/ ea cade aici și deodată/ în alte două lumi/ unde am fi putut să trăim/ și unde nu vom ajunge niciodată/ ploaia aceasta prevestitor lovește în geam/ (...)/ aducându-ne șoapte de dincolo/ și de dincolo” („ploaia trivalentă”).

De la ploaia prevestitoare în trei lumi se trece la ploaia într-un fragment de lume, într-o singură țară, aceea din romanul de față. Din 30 septembrie 2015, în țara Caramia cu capitala în orașul Z. se pornește o ploaie de trei sute de zile care se încheie în a trei sute una zi (adică în 2016) ca un potop cu vânt ce-i aduce sfârșitul: „Localitate după localitate, sate și orașe, chiar și nesăbuita capitală Z.” (...) apele înecară „țara”. Ulterior, vântul desăvârșește lucrarea ploii. Ultima localitate, în nord-estul Caramiei, rămasă peste nivelul apei este pusă la pământul de sub ape. Simbolic, biserica este ridicată în aer și demantelată; lumea laică și lumea bisericii sunt în Caramia la fel de corupte, la fel de ahtiate după bani, favoruri și prestigiu nemeritat, sunt la fel de demne de pieire. În această direcție interpretăm și poemul „Ploaia de trei sute de zile” publicat ulterior de Gabriel Chifu, în „România literară”, 14/2017.

La început, ploaia este percepută ca o răzvrătire a naturii, ca un avertisment. Apoi, ea este înțeleasă ca o prevestire a sfârșitului lumii. Din egală cu sine și suportabilă, benignă, în a două sute nouă zeci și opta zi ea devine violentă și alarmantă, malignă. Observând aceasta, Ștefan Orban „exclamă întrebător”: „Vine potopul?!...” Mihail Cristea acceptă de principiu estimarea și o pune în termenii potopului biblic; confirmativ găsește faptul că „potopul clasic tot de prin ținuturile acestea, de la Marea Neagră, a pornit”; pe de altă parte, el „a ținut doar patruzeci de zile”. Argumentul lui Orban este că „într-o lume degradată nici potopul nu mai poate fi cum a fost. Decât așa, anemic, prelungit, vlăguit, ezitant”. Un alt argument împotriva venirii potopului, adus de Cristea, este că „a doua pieire, dacă va veni, va fi prin foc, nu prin apă”. Se vede treaba că acest

potop nu este unul clasic, ci un ”potop local, degradat”; nu este un potop denotativ biblic, ci unul conotativ parabolic. El nu se circumscrie unei preconizate, apocaliptice pedepse divine, ci survine ca o sancțiune simbolică și iubitoare, elegantă și delicată. Sigur că ploaia aceasta ne duce din nou cu gândul la ploaia de aproape cinci ani din parabola lui G. G. Márquez (”Un veac de singurătate”). Sigur că Gabriel Chifu îl consideră pe G. G. Márquez unul dintre marii romancieri ai lumii, alături de ”Cervantes, Balzac și Dostoievski (...), Kafka” (G. Chifu, ”O capodoperă...”, *Lucefărul*, 30, 2008).

Cartea are o ideatică parabolică limpede: întrucât oamenii din Caramia s-au pervertit iremediabil, mersul lumii Caramiei trebuie resetat printr-un potop sancționator, dedicat și exclusiv. Mesajul romanesc nu se sprijină pe un pericol iminent ca ca în ”Deșertul tătarilor” (D. Buzzati) sau ca în ”La poalele vulcanului” (M. Lowry). În ”Ciurma” (A. Camus), criza apare brusc; este apăsătoare și violentă; oamenii o iau imediat în calcul, o sesizează ca fiind o situație de criză și se organizează pentru a o înfrunta, pentru a-i face față (Karpf, 2016; Ongus, Wafula & Ruvuta, 2016; Zakerian, Sadoughi, Nabavi & Mahdi, 2017). Este vizibilă solidaritatea umană în fața dezastrului.

La Gabriel Chifu, ploaia este insidioasă; se insinuează aproape insesizabil; apoi devine apăsătoare. Oamenii nu o iau în seamă ca pe o criză, ci se complac în a-i aștepta sfârșitul (Voinea, Negrea & Teodorescu, 2016). La final, ea devine violentă și distructivă. Poate că lipsa de mobilizare în fata dezastrului spune ceva despre omul româno-caramian; în roman se reține: ”caramienii nu sunt spirite riguroase, atente la ce se petrece cu ei și în jur; nici înclinați pentru cercetare și analiză autoscopică. (...) În majoritatea lor, au mintea și sufletul neantrenate și de aceea sleite și își centrează existența pe un cod de valori cu totul special, cum ar fi, de exemplu, ghiftuirea, îndoparea, îmbuibarea. (...) Sunt incapabili să-și pună întrebări și să se îngrijoreze, sunt ocoliți de orice fior metafizic”. Am zice că omul caramian trăiește blestemul ploii, marasmul axiologic și moral ca pe o bucurie netoată și orgolioasă de a prinde astfel sfârșitul lumii. Cuvântul de ordine este nepăsare. Cât de cât implicat în găsirea unei explicații ca premisă a identificării unei soluții este constructorul, omul de acțiune Ștefan Orban. Nici acesta însă nu iese cu convingere din rând, nu se erijează într-un conducător, într-un salvator, într-un mântuitor. Din această perspectivă, avem de a face nu numai cu o parabolă a redempțiunii, ci și cu o parabolă a ratării. Ca și ploaia de aproape 5 ani a lui G. G. Márquez, ploaia lui Gabriel Chifu apare ca un fenomen natural normal care prin proporțiile sale devine amenințător, violent, dezastruos, devastator.

Ceea ce individualizează romanul lui Gabriel Chifu pe harta parabolei universale este că „Ploaia de trei sute de zile” este un roman parabolic care pășește realist. Este o carte care decolează realist și zboară parabolic. Evenimente reale ale României ultimelor trei decenii sunt deconstruite pentru a cadra cu mediul țării simbolic-parabolice Caramia. Rădăcinile parabolei se pot identifica în realitatea foarte bine cunoscută nouă. Situația parabolică de criză majoră consistă în prăbușirea iremediabilă a sistemului de valori (DeBo'rah, 2016; Jarvis, 2016; Frunză, 2017).

Parabola lui Gabriel Chifu are inflexiuni subsidiare borgesiene: este impregnată de mitul borgesian al cuvântului care construiește lumi. După potop, furtună și vânt, când totul a fost acoperit de ape, când Caramia, precum Atlantida, este doar un simplu cuvânt ce urcă din adâncul apelor, doar cuvintele rămân ca un semn de salvare: ”frânturi de propoziții” și ”praf de cuvinte”. Cuvintele au făcut potopul distrugător, cuvintele au generat lumea ficțională, cuvintele rămân ca o iluzie senină. Singura salvare vine din cuvinte (Zamora, 2002). La început a fost cuvântul, iar la sfârșit, tot cuvântul. La Gabriel Chifu, cuvântul are și puterea de a deconstrui, de a face să dispară lumi. Se face și astfel un pas dincolo de realismul magic către un realism parabolic, am zice. Într-o vreme tulbură și întunecată ca a noastră, prin intermediul unor irizări biblice, realismul urcă la parabolă. Astfel Gabriel Chifu inventează un realism parabolic.

Tot ce se întâmplă în lume are un sens; ca atare, ploaia are și ea un sens, iar acest sens trebuie descifrat din recunoașterea semnelor ce o însoțesc în mod inexorabil. Desprinderea unui sens înseamnă conștientizarea locului tău în această lume. Pe fond, chiar întâmplările, imaginile gândite dau sensul vieții (Boaru & Iorga, 2016; Smolaș, K., & Ślusarczyk, 2017; Ланцова, 2017; Sauvageau, 2017). Personajul parabolic principal este ploaia. Din lumea bazală a romanului, memorabile nu sunt înainte de toate personajele centrale parabolice (Iacob Petru Grima, Mihail Cristea, Ștefan Orban), ci personajul de inspirație realistă Titi Ciurel. Personaj realist magistral Titi Ciurel. Și acest fapt constituie un argument că romanul a pornit realist și a rămas atașat de realism în cadrul conceptului mai larg de realism parabolic.

Răzbunare a cuvântului împotriva unei ordini anormale, "Ploaia de trei sute de zile" este, totodată, răzbunarea literaturii împotriva realității. Cum spune Irina Petraș, romanul este "unul ivit din iubire: Caramia rămâne „cara mia”, fie ea și copleșită de toate păcatele". Spiritul creator nu are inimă să nu-și salveze prin puterile sale țara. Cum aceasta este iremediabil pierdută, salvarea ei este doar de cuvinte, în imaginar. Este o concesie făcută sieși ca ființă ce nu-și poate abandona esența: aparține acestei țări și împotriva acestui lucru nu se poate face nimic. Cartea este o parabolă scrisă nu cu vehemență, ci una elaborată cu sfială, cu delicatețe, cu inima strânsă, scrisă cu speranța că ce se vede nu este adevărat, că țara de suflet, de inimă și de esență nu este așa cum realitatea o arată. Este o parabolă ca un semn de neputință, căci în puterea scriitorului nu este decât salvarea prin cuvinte.

4. Concluzie

„Ploaia de trei sute de zile” se înscrie pe orbita operelor parabolice semnificative, ca reper și punct de trecere în diacronia parabolei din literatura universală și, totodată, inițiază a ceea ce s-ar numi realism parabolic, realism ce fisionează ca parabolă. Parabola lui Gabriel Chifu se situează la intersecția a două grupuri de parabole paradigmatică: linia parabolelor biblice și linia parabolelor cu incidență în real, mit sau magic din seria "Ciuma" (A. Camus) și "Un veac de singurătate" (G. G. Márquez). Totodată, ea vădește clare inflexiuni borgesiene.

Cartea este fascinantă din cel puțin două puncte de vedere. Mai întâi, impresionează irezistibil prin naturalețea cu care se transvazează estetic realitatea maladivă și traumatică a României anilor din urmă. În al doilea rând, captivează prin altitudinea parabolică la care sunt ridicate în decantare semnificațiile evenimentelor și prin ambiguitatea reflexivă a salvării. Construcție epică în care desfășurarea narativă de factură realistă este punctată discret cu secvențe de detaliu prin care evenimentele sunt urcate la nivel parabolic, „Ploaia de trei sute de zile” oferă experiența unei lecturi la intersecția constatării neutre cu meditația gravă, sancționatoare și vindecătoare.

BIBLIOGRAPHY

Antofi, S. (2016). A parable about totalitarianism—Skenzemon! by Dumitru Radu Popa. *Journal of Romanian Literary Studies*, (09), 10-11.

Baldick, C. (2015). *The Oxford dictionary of literary terms*. OUP Oxford.

Belitt, B. (1972). The enigmatic predicament: some parables of Borges and Kafka. *TriQuarterly*, 25, 268.

Bennett, M. Y. (2011). Berenger, The Sisyphian Hero. In *Reassessing the Theatre of the Absurd* (pp. 89-100). Palgrave Macmillan US.

Blomberg, C. L. (2012). *Interpreting the parables*. InterVarsity Press.

- Bloom, H. (Ed.). (2003). Hermann Hesse. Infobase Publishing.
- Boaru, G., & Iorga, I. M. (2016). Military Information. *Annals–Series on Military Sciences*, 8(2), 66–78.
- Boldea, I. (2015). Eugène Ionesco–intransigență și valoare. *Limba Română (Chișinău)*.
- Boucher, M. I. (1981). *The parables*. Michael Glazier.
- Cap-Bun, M. (2011). Human Condition Between the Fantastic and the Absurd in Eugene Ionesco's *Rhinoceros*. *Analele Universității Ovidius din Constanța. Seria Filologie*, (22/2), 71-82.
- Colhon, M., Cerban, M., Becheru, A., & Teodorescu, M. (2016, August). Polarity shifting for Romanian sentiment classification. In *INnovations in Intelligent SysTems and Applications (INISTA), 2016 International Symposium on* (pp. 1-6). IEEE.
- Corwin, J. (2016). *Gabriel García Márquez*. Palgrave Macmillan.
- Crihana, A. (2007). Mythe, histoire et utopie dans le roman parabolique du XX siècle. Modèles de la fiction parabolique européenne et sud-américaine dans le roman roumain de l'après-guerre. In *Littérature, langages et arts: rencontres et création* (p. 86). Servicio de Publicaciones.
- de Beer, J. J., & Mentz, E. (2017). A cultural-historical activity theory focus on the holders of indigenous knowledge as self-directed learners: Lessons for education in South African schools. *Suid-Afrikaanse Tydskrif vir Natuurwetenskap en Tegnologie*, 36(1), 11-bladsye.
- DeBo'rah, L. (2016). *Life after the homicide of young urban African American males: Parental experiences* (Doctoral dissertation, Capella University).
- Dumitru, A., Budica, A. B., & Motoi, A. G. (2016). Managerial-Systemic Profile of a Tourism Company. *Polish Journal of Management Studies*, 13(2), 36-45.
- Ferris, D., Eckstein, G., & DeHond, G. (2017). Self-directed language development: A study of first-year college writers. *Research in the Teaching of English*, 51(4), 418.
- Frunza, S. (2017). Ethical leadership, religion and personal development in the context of global crisis. *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, 16(46), 3.
- Frunză, S. (2017). *Axiology, Leadership and Management Ethics. Meta: Research in Hermeneutics, Phenomenology, and Practical Philosophy*, Vol. IX, No. 1: 284-299.
- Gheorghisor, G. *Lumina și tenebrele—teme și simboluri în imaginarul oniric ionescian*. *Analele Universității din Craiova*, 302.
- Goliński, M. (2016). Elastyczne zarządzanie kompetencjami w systemie zawodowcy. *Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej. Organizacja i Zarządzanie*, 71, 5-15.
- Gongonea, Silviu (2013). *Gellu Naum, aventura suprarrealistă*. Craiova: Aius.
- Hussein, S. (2017). The effect of green marketing on lebanese consumer behavior in retail market. *British Journal of Marketing Studies*, 5(4), 49-62.
- Jarvis, C. E. (2016). *The impact of communication style on organizational assimilation: A qualitative inquiry exploring Generation Y employees during their first year of employment with an organization* (Doctoral dissertation, Capella University).
- Karpf, A. (2016). *The persistence of the oral: on the enduring importance of the human voice* (Doctoral dissertation, London Metropolitan University).
- Kot, S., Tan, M., & Dragolea, L. (2017). The Use of Social Media Supporting Studying. *Economics & Sociology*, 10(1), 169.
- Longenecker, R. N. (2000). *The challenge of Jesus' parables* (Vol. 4). Wm. B. Eerdmans Publishing.
- Lorenc, A., Michnej, M., & Szkoda, M. (2016). Information system aiding the logistics processes of loading and securing in railway transport. *International Journal of Shipping and Transport Logistics*, 8(5), 568-589.

- Manolescu, N. (2008). *Istoria critică a literaturii române: 5 secole de literatură*. Ed. Paralela 45.
- Massoud, M. M. (2016). Beckett's "Endgame": A Twentieth-Century Parable. *The Canadian Journal of Irish Studies*, 236-248.
- Naveh, G. S. (2012). *Biblical parables and their modern re-creations: from "Apples of gold in silver settings" to "Imperial messages"*. SUNY Press.
- Ongus, P., Wafula, R., & Ruvuta, J. C. (2016). *Smartphone Usage and Self-Directed Learning Activities at Mount Kenya University, Kigali, Rwanda*.
- Palud, A. (2012). The Complexity and Modernity of The Plague. In *The Originality and Complexity of Albert Camus's Writings* (pp. 19-33). Palgrave Macmillan US.
- Plesu, A. (2012). *Parabolele lui Isus sau adevarul ca poveste*. Humanitas SA.
- Politzer, H. (1960). Franz Kafka and Albert Camus: Parables for Our Time. *Chicago Review*, 14(1), 47-67.
- Popa, M. (1971). *Modele și exemple: eseuri necritice*. Editura Eminescu.
- Ridley-Merriweather, K. E. (2016). *Asian American women's perspectives on donating healthy breast tissue: implications for recruitment methods and messaging* (Doctoral dissertation).
- Roger, S. (2017). *Borges and Kafka: Sons and Writers*. Oxford University Press.
- Sauvageau, K. (2017). *Étude exploratoire des agirs communicationnels adaptés par les enseignants qallunaats au Nunavik au secondaire* (Doctoral dissertation, Université du Québec en Outaouais).
- Siminică, M, Motoi, A. G., & Dumitru, A. (2017). Financial Management as Component of Tactical Management. *Polish Journal of Management Studies*, 15.
- Ślusarczyk, B., Baryń, M., & Kot, S. (2016). Tire Industry Products as an Alternative Fuel. *Polish Journal of Environmental Studies*, 25(3), 1263-1270.
- Smith, B. T. D. (2013). *The parables of the synoptic Gospels: A critical study*. Cambridge University Press.
- Smolağ, K., & Ślusarczyk, B. (2017). Social Media Usage in the University Activities. In *Advances in Applied Economic Research* (pp. 225-237). Springer, Cham.
- Snodgrass, K. (2008). *Stories with intent: A comprehensive guide to the parables of Jesus*. Wm. B. Eerdmans Publishing.
- Šoltés, V., & Nováková, B. (2016). Assessment of Material Living Conditions by the Means of Integrated Indices in the Visegrad Group. *Polish Journal of Management Studies*, 13(1), 157- 167.
- Ali Taha, V., Sirková, M., & Ferencová M. (2016). The Impact of Organizational Culture on Creativity and Innovation. *Polish Journal of Management Studies*, 14(1), 7-17.
- Valantinė, I., Grigaliūnaitė, I., & Danilevičienė, L. (2017). Impact of basketball fan behaviour on the organization's brand. *Baltic Journal of Sport & Health Sciences*, (1).
- Vanborre, E. (Ed.). (2012). *The Originality and Complexity of Albert Camus's Writings*. Springer.
- Via, D. O. (2007). *The parables: Their literary and existential dimension*. Wipf and Stock Publishers.
- Villa, S., Goncalves, P., & Villy Odong, T. (2017). Understanding the contribution of effective communication strategies to program performance in humanitarian organizations. *Journal of Humanitarian Logistics and Supply Chain Management*.
- Vitagliano, D. (2015). "Il soldato inesistente" ne Il deserto dei Tartari di Dino Buzzati. *Italiaes. Littérature-Civilisation-Société*, (19), 297-312.

- Voinea, D. V., Negrea, X., & Teodorescu, B. (2016). Journalistic Language as a Part of Romanian Language. *Analele Universității din Craiova. Seria Științe Filologice. Lingvistică*,(1-2), 284- 291.
- Wolska, A. (2017). Zezwierżeczenie świata ludzi., „Nosorożec” Eugène’a Ionesco. *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Litteraria Polonica*, 4(34), 211-221.
- Zakerian, M., Sadoughi, Z., Nabavi, A., & Mahdi, R. (2017). Feasibility Analysis Functions of Iranian Universities in Achieving Sustainability. *Journal of Sustainable Development*, 10(2), 191.
- Zamora, L. P. (2002). The visualizing capacity of magical realism: Objects and expression in the work of Jorge Luis Borges. *Janus Head*, 5(2), 5-2.
- Zhuravskaya, M., Morozova, E., Anashkina, N., & Ingaldi, M. (2016). Toyota-Oriented Technologies as Ecological Management Tools for Transport Enterprises. *Polish Journal of Management Studies*, 13(2), 192-203.
- Zota, A. (2004). Parabola și parabolismul în literatura contemporană română și universală (Doctoral dissertation).
- Ланцова, М. В. (2017). Управление информационными потоками в контексте внедрения бережливого производства. *Приволжский научный вестник*, (2 (66)).